

UTRIP SDE

September 2024

POSEBNA ŠTEVILKA UTRIPA: JEK2

JEK2: strateški projekt za energetske prihodnosti Slovenije

Predvidoma v novembru letos se bomo državljani Slovenije na referendumu odločali, ali damo svoj glas za jedrsko energijo in projekt drugega bloka jedrske elektrarne JEK2 v Krškem. V SDE se zavedamo, da je jedrska energetika vsebinsko zahtevna tema. V tokratni tematski številki zato predstavljamo informacije, ki so lahko članom SDE v pomoč pri razmisleku in odločitvi o podpori projektu JEK2. V nadaljevanju predstavljamo stališče predsedstva SDE, ključne informacije o JEK2 in širši kontekst tega projekta. Člane SDE vabimo, da bilten delijo s sodelavci, svojimi bližnjimi, prijatelji, sosedi in tudi njim pomagajo pri razmisleku o odločitvi o energetske prihodnosti Slovenije.

SDE za podporo projektu JEK2

Predsedstvo Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije izreka **podporo projektu JEK2** in ob tem izpostavlja kadrovske vidike te strateške investicije. Verjamemo, da je JEK2 priložnost za krepitev domačih jedrskih kompetenc, ki so globalno prepoznavne in konkurenčne, ter za ustvarjanje številnih novih, tudi visoko kvalificiranih delovnih mest na različnih področjih.

Glede na trenutno stanje slovenskega elektroenergetskega sistema in pričakovano **rast porabe električne energije** manjka električne energije v prihodnosti ne bomo mogli pokriti zgolj z obnovljivimi viri energije (OVE). Zato je poleg ohranitve obstoječih virov proizvodnje nujno pristopiti k izgradnji zadostnih novih. Zato v SDE podpiramo gradnjo JEK2, saj je jedrska energija ključna za zagotavljanje zanesljive in varne oskrbe z nizkoogljeno električno energijo v Sloveniji. Gre za stabilno, zanesljivo in čisto energijo, ki prispeva k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in podpira cilje trajnostnega razvoja. V SDE razumemo potrebo po zelenem prehodu za ohranitev planeta za prihodnje generacije. Ob tem se zavzemamo za pravičen in premišljen zeleni prehod.

JEK2 predstavlja tako priložnost kot izziv na področju zaposlovanja v energetske sektorju. Prinesel bo veliko novih, tudi visoko kvalificiranih, delovnih mest na različnih področjih, od inženiringa in fizike do okoljskih znanosti in varnosti. V primeru potrditve izgradnje JEK2 bomo v SDE pozorni na vzpostavitev kakovostnih delovnih mest, kjer delodajalec skladno z mednarodnimi konvencijami in državno zakonodajo skrbi za varnost in zdravje pri delu. Pričakujemo, da bo nosilec projekta (GEN energija) vzdrževal visoke standarde jedrske varnosti in redno posodabljal elektrarno glede na tehnični napredek, tako kot to že zagotavlja v NEK.

Trenutna več kot 40-letno uspešno poslovanje NEK in

odlične kompetence zaposlenih na področju jedrske energije v Sloveniji sta dobra popotnica za uspešno vzpostavitev JEK2. Poleg tega bo JEK2 priložnost za krepitev domačih jedrskih kompetenc, tudi za privabljanje mladih v slovenski energetske sektor.

O projektu

JEK2 skupaj z obnovljivimi viri energije predstavlja temelj za uresničevanje ciljev podnebne nevtralnosti in razogljičenja slovenskega sistema proizvodnje električne energije. Pomembno bo prispeval k razvoju sodobne, zanesljive, varne, okolju prijazne oskrbe Slovenije z električno energijo, s tem pa tudi k cenovni stabilnosti in konkurenčnosti te energije za velike in male odjemalce.

JEK2 je dolgoročna naložba in medgeneracijski projekt, ki bo prispeval k zanesljivi oskrbi z nizkoogljeno električno energijo v Sloveniji po stabilni in predvidljivi ceni in to še dolga desetletja. Jedrska elektrarna bo namreč obratovala več kot 60 let. Nosilec projekta JEK2 je Skupina GEN kot vodilni regijski izvajalec prehoda v samooskrben in nizkoogljeno elektroenergetske sistem na temelju jedrske energije in obnovljivih virov.

Prednosti in pomen

Projekt JEK2 je med ključnimi ukrepi za pospešitev podnebne nevtralnosti in razogljičenja slovenskega elektroenergetskega sistema, ki hkrati prispeva tudi k znižanju energetske uvozne odvisnosti Slovenije in prihodnji zanesljivi oskrbi Slovenije z doma proizvedeno električno energijo. Med prednostmi velja izpostaviti vsaj tri:

- **Okoljski učinki:** Izpusti toplogrednih plinov so skozi celoten življenjski cikel objekta JEK2 med najnižjimi v primerjavi z drugimi viri energije, kar pomembno prispeva k zmanjšanju izpustov CO₂ na nacionalni ravni.
- **Pozitivni gospodarski učinki:** Projekt prinaša kvalitetna in stabilna delovna mesta z visoko dodano vrednostjo, poslovne priložnosti za slovenska podjetja iz različnih gospodarskih panog in multiplikativni učinek na BDP.
- **Zanesljiva in varna oskrba:** Zanesljivo in od vremena neodvisno obratovanje JEK2 bo močna opora povečanju deleža OVE in s tem prehodu Slovenije v nizkoogljeno družbo.

Lokacija JEK2

Umestitev JEK2 je načrtovana v neposredni bližini zdajšnje NEK, ki z več kot 40-letnim uspešnim delovanjem predstavlja temelj zaupanja lokalnega in širšega okolja. Gre za lokacijo, ki ima zelo dobro povezljivost v elektroenergetske omrežje s tremi visokonapetostnimi daljnovodi in ustreza zakonskim usmeritvam glede gradnje energetske objektov. Izpolnjuje vse zahtevane kriterije za zanesljivo in varno

obratovanje jedrske elektrarne. Potresna varnost zdajšnje NEK je v skladu z najvišjimi standardi v svetu. Raziskave ugotavljajo, da je območje, predvideno za JEK2, z vidika potresne varnosti ustrezno.

Vir: <https://jek2.si/lokacija/> (video)

Tehnologija

Za JEK2 je predviden tlačnovodni (PWR) tip jedrske elektrarne, kakršen je obstoječi NEK. Razlog za to je v znanju in izkušnjah, ki so jih v NEK in znanstvenih institucijah akumulirali v zadnjih 40 letih. Gre za reaktor 3. generacije, kar pomeni, da izpolnjuje najvišje varnostne zahteve, in je hkrati najbolj razširjen tip reaktorja na svetu. Več o elektrarnah po svetu [na povezavi](#).

Jedrska energija v Sloveniji in v svetu

Nuklearna elektrarna Krško (NEK) je v 40 letih delovanja postala ena najuspešnejših in najvarnejših jedrskih elektrarn na svetu. Redno prejema najvišjo možno oceno za jedrsko varnost in obratovalno pripravljenost svetovnega združenja operaterjev jedrskih elektrarn (WANO). To je potrditev, da ima Slovenija obsežno jedrsko znanje, varnostno kulturo in razvito jedrsko infrastrukturo.

Jedrska energija predstavlja približno 10 % globalne proizvodnje električne energije, v naprednih gospodarstvih delež naraste na skoraj 20 %, v EU je ta delež 25 %. Leta 2023 je v svetu obratovalo **več kot 400** energetskih jedrskih reaktorjev, od tega okoli 80 % v razvitih državah. Nove jedrske elektrarne v Evropi gradijo v Franciji, Rusiji, Veliki Britaniji in na Madžarskem, gradnjo novih jedrskih elektrarn pa planirajo še Nizozemska, Poljska, Slovaška, Češka, Bolgarija in Slovenija.

Električna energija: energija prihodnosti

Zaradi uničujočih vplivov podnebnih sprememb si države po vsem svetu zastavljajo ambiciozne cilje, da do 2050 dosežejo podnebno nevtralnost. Najpomembnejši ukrep je opustitev fosilnih virov energije. Razogljčenje družbe lahko najhitreje in najučinkoviteje dosežemo z elektrifikacijo in s hkratnim razogljčenjem proizvodnje elektrike. Ob tem se mora povečevati učinkovita raba energije, s čimer se zmanjšuje skupna raba energije. Zaradi elektrifikacije transporta, ogrevanja in hlajenja bo namreč poraba električne energije v prihodnjih desetletjih močno naraščala.

Slovenija danes skoraj tretjino elektrike pridobi z uporabo fosilnih goriv. Prepočasna nadomestitev fosilnega deleža lahko poveča uvozno odvisnost. To lahko dolgotrajno zviša ceno električne energije in poveča našo odvisnost od tujih dobaviteljev energije. Posledici tega sta energetska revščina in nekonkurenčnost slovenskega gospodarstva.

Se tudi vi sprašujete, ali jedrska elektrarna lahko eksplodira kot atomska bomba, ali hladilni stolpi jedrskih elektrarn izpuščajo radioaktiven umazan dim, ali bi se jedrska elektrarna poškodovala ob močnem potresu? Za poduk o teh in drugih razširjenih mitih o jedrski energiji vas vabimo k branju vsebin na spletni strani: <https://jek2.si/miti-o-jedrski-energiji/>. Prav tako lahko spremljate ostale vsebine o jedrski energetiki in projektu JEK2 na spletni strani [JEK2](#) in na omrežju [Facebook - JEK2 Slovenija](#).

Vir: Posebna številka Utripa je bila pripravljena z uporabo vsebin iz spletne strani www.jek2.si.

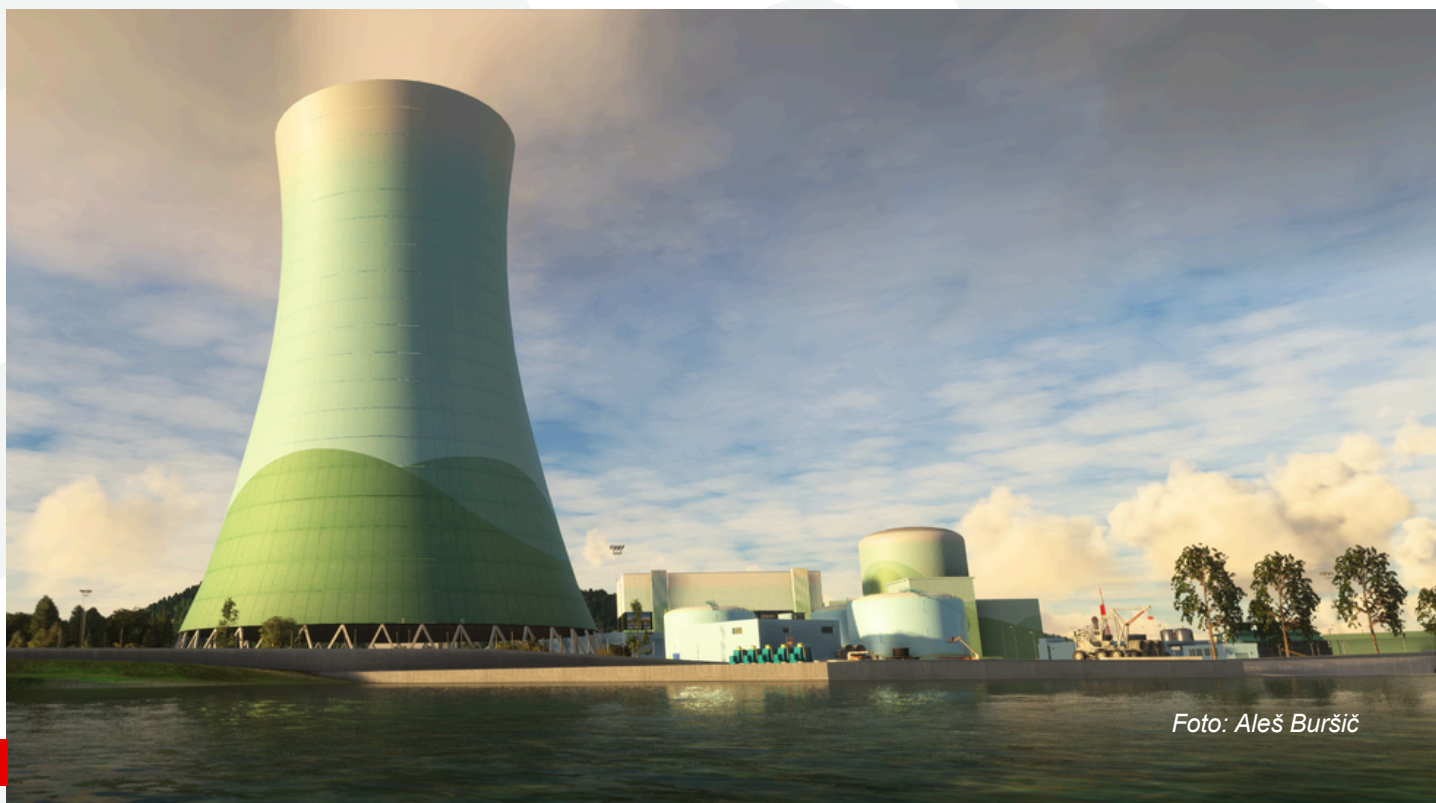

Foto: Aleš Buršič